

Zpravodaj Turze Štéměšské

příležitostný občasník

koniec 14. století
začátek 15.

www.shs.shonik.com

bezplatné vydání

ÚVODNÍK

Dnes milí čtenáři, nic nebudem vám zastírat:
co v našem plátku přečtete si, to nemůžete znát!
Co na stránkách se odehraje, to věru skutečností není,
celá ta věc slouží snad jen k pobavení!
Co však smyšlenkou je – to může být i ze života:
pak ovšem pravdivá je každá věta!
Co by dneska někdo moudrý řekl,
to klidně může být i středověk.
A co se kdysi dávno v minulosti dalo,
jako by se teprve ráno stalo!

Z KRÁLOVSKÉHO DVORA

Smutční obřady za tragicky zesnulou královnu Johanu Bavorskou trvaly několik dní, než byla uložena 12. ledna 1387 do královské hrobky ve Svatovítské katedrále. Šám král Václav se neúčastnil ani obřadů ani samotného pohřbu. Dobře informovaný zdroj nám téměř potvrdil, že král se v době Johanina pohřbu sebral a odjel na svůj oblíbený hrad Žebrák.

Na podzim roku 1388 přijel do Prahy vévoda bavorský Fridrich, kterého doprovázela jeho neteř, třináctiletá princezna Žofie. Princezna českého krále natolik okouzila, že se okamžitě zamiloval. Jednání o sňatku bylo velice krátké. Svatba se konala 2 května 1389 na Pražském hradě a její oslavy se protáhly na osm dní.

Ze panovník náš je v jistém směru opravdu silný chlapík, o tom svědčí i pověsti, jež v současné době podhradí pražské zamořily. Václav prý zahořel láskou ke švarné lazebnici Zuzaně, která své řemeslo v Podskalí na břehu Vltavy, v blízkosti královského dvorce pod Zderazem provozuje. Králi našemu přízeň krásných žen jistě rádipopřejeme, že však potomek pražádný z lože manželského i jiných dosud nevzchází, to lid náš urozený i poddaný v budoucnu trápitimůže.

O ROZMARŇLOSTI KRĚŽÍ A MŇICHŮ

Slezsko 1389. Tu onehdy zaháňský opat Řehoř marně svým kolegům v jednom vřatislavském hostinci si na poměry ve vlastním klášteře postěžoval: „Oba rektáře byly plny žen, které zde i onde odpočívaly na lehátkách. Tak se mniši sesedli kolem kamen a pili mezi žhavými tvářemi žen...“ (dále cenzurováno). Ření divu, že kláštery s nábořem dorostu tak veliký úspěch mají a také ze zboží tvrze štéměšské mnoho mladíků (i dívek sotřva odrostlých) za zdi klášterů se stěhuje...

Zprávy z domova

Léta Páně 1386 prodal Jodok Tluksa z Bozova Štéměchy s dvorem alodním, s lesy a vším příslušenstvím Petru ěchtovi z Rosic, sídlem v ěralticích, a tímto připadla tvrz naše starobylá k panství ěraltickému.

Poměry v zemi naší i nadále nacházejí se nestalé, škůdců zemských stále přibývá a nikdo řed v ěchách či na naší ěmoravě jist si nemůže být zbožím ani životem. Tak pán tvrze naší Jodok ěcht (syn Petra ěchta blahé paměti), svolává hotovost obecnou k obraně tvrze i vsi, neboť ěynek z Valdštejna, dnes sídlem na Rokštejně, nepřátelství nám vypověděl a tvrzi vypálením pohrozil. Ruže, věrní poddaní štéměšští, do zbraně a Bůh nám žehnej. (o výsledku bitvy budeme vás informovat v dalším vydání našeho občasníku)

Jak do ciziny. Málokdo z lidí našich ve štéměchách usedlých povědomí správné má o cestování do ciziny. Dnes chceme vám tedy pár slov sdělit, hudy-tudy po ěberské stezce, ježto k prospěchu našemu tak blízko se od nás nachází. Prastará cesta tato již za Přemyslovců, když naši zemi vládli, spojovala údělná knížectví moravská i s Prahou, od Znojma pak na Vídeň pokračovala a dál až do zemi pro nás neznámých. Po mnohé staletí přes Čáslavice, ěřmov, Chlístov a ěraltice vedla a dále na Brnici a Jihlavu. Upozornění pro cestovatele: V ěralticích p r o každého v groších mýto se vybírá – pravověrný štéměchan, ať sedlák, kupec či poddaný nechť tomuto místu se raději vyhne.

Právní poradna:

V poslední době množí se stížnosti lidu venkovského na zhoršující se postavení jeho. Rostou nároky panské, přibývá berní královských a ani dávek církevních či desátků neubývá, spíše naopak. Pobočka královské právní kanceláře ve Znojmě však varuje důrazně všechny poddané před bouřemi případnými a odvolává se na platnost stále trvajících učení o trojím lidu, jakož se i v právu našem řestním odráží:

Item za zabití pána pokuta 95 kop

Item za zabití zemana pokuta 50 kop

Item za zabití sedláka 5 kop

Tento sazebník stále platí už od dob ěuzkraje, blahé paměti sudího znojemského a řestli jistý ěus kritizuje ho slovy: „I tak je latin ělověk, jenž stojí za veškeren svěť“ – nic nedbejte slov jeho, neb on jistě špatně dopadne!

Z dopisů čtenářů (bez komentáře)

Nedávno nám napsal purkrabí tvrze štětěšské stížnost naléhavou na zavádění novot život ztrpčujících: „Z poslední cesty své přivezl mi pan Jodok zvláštní věc, co vynález údajně u dvora i na dalších místech již dávno užívány. Jakýsi kroužek železný, na nějž měl jsem klíče od všech komnat, dveří, sklepů, i hladomorny navléci, u sebe pak nositi a vždy každý zámek tak chutě otevřít. Vzal jsem tedy svazek celý s sebou do krčmy se pochlubit a při cestě zpáteční ani domek svůj purkrabský otevřít jsem nemohl, neb ani kroužek ani klíče na něm nevěčené nalézt jsem nemohl. A tak i tento vynález jako všechny novoty toliko pro hovado dobrý jest, neb jedině umožňuje: ztratit všechny klíče najednou.“

Ředávno nám napsal purkrabí tvrze štětěšské stížnost naléhavou na zavádění novot život ztrpčujících: „Z poslední cesty své přivezl mi pan Jodok zvláštní věc, co vynález údajně u dvora i na dalších místech již dávno užívány. Jakýsi kroužek železný, na nějž měl jsem klíče od všech komnat, dveří, sklepů, i hladomorny navléci, u sebe pak nositi a vždy každý zámek tak chutě otevřít. Vzal jsem tedy svazek celý s sebou do krčmy se pochlubit a při cestě zpáteční ani domek svůj purkrabský otevřít jsem nemohl, neb ani kroužek ani klíče na něm nevěčené nalézt jsem nemohl. A tak i tento vynález jako všechny novoty toliko pro hovado dobrý jest, neb jedině umožňuje: ztratit všechny klíče najednou.“

Štůručně z krajů

Davdovec

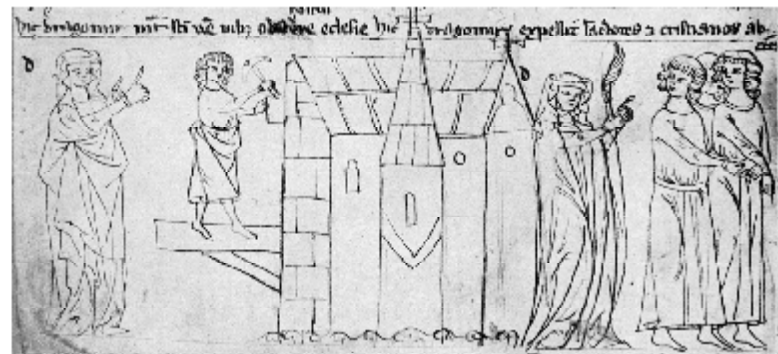
Lapkovská rota, která tu každé léto pravidelně tábořila a plenila zejména kurníky usedlíků z nejbližších domků, rozprášena byla na rožmberském panství. Takže lidé naši již více obav mít nemusí, snad jen několik synků a dcerek o tatínky přišlo, jak zlí jazykové tvrdí.

Dašovice

Švápomocí zčistili poddaní z Dašovic studnu uprostřed vesnice. Řekleři z mladších namítali sice, že se po okolí řfká, že Dašovice už dlouho stát nebudou, ale málokdo z místních tomu věří. Příští rok se Dašovičovští chtějí pustit do opravy valů.

Z Rychty

Rychtář se svým kolektivem nechal zpracovat dokument podivný, kterému říká územní plán a vyhrožuje, že podle této listiny musí starousedlíci i nově přichozí stavět. Rejvíce kritizováno je plánované umístění budoucích domků ve trati směrem k Předínu, kde – jak přece každý soudný štětěchan uzná – nejsou dobré podmínky k životu: pořád tam fouká a každou chvíli by tam voda někoho vyplavila. Ření divu, že místní nazvali podle rychtářovy přezdívky (Petr - Peša) ono místo posměšně „Na Pešově“.

Vzpomínka na křížové výpravy

Udatný rytíř Godffroi se chystal na dalekou cestu do Palestiny – za čest a slávu osvobodit svatá místa od jha nevěřících. Řež vyrazil, promluvil se svým nejlepším přítelem: „Bratře, zde jest důkaz, že tobě právě věřím ze všeho nejvíce. Vezmi tento klíč od pasu cudnosti mé paní a stráž ho jako oko v hlavě, dokud se nevrátím!“ Věrný rekův přítel s úklonou klíč přijal, načež Godffroi nasedl na koně a vydal se k přístavu. Řež však stačila loď zvednout kotvy, objevil se na obzoru obláček prachu a za chvíli již prudce zabrzdil svého koně rytířův přítel: „To jsem rád, milý Godffroi, že jsem tě ještě zastihl – tys mi dal, příteli, špatný klíč.“

Ráš host

Před několika téhodny navštívil naši tvrz potulný rytíř Šmil, který vyprávěl zajímavosti mnoho o bitvách, v nichž účastenství přijal, většinou pro žold, neb zboží své ztratil už v dobách ještě začátku vlády Václava, toho jména Čtvrtého. Mnoho poučného dozvěděl se lid náš o cizích krajích i lidech tam žijících. Zvláště pak překvapení jsme všichni byli, že někde ještě větší chudoba obecná jest než v zemi naší. Tak v bitvě u Grunwaldu (Polsko) najal našeho rytíře jeden hradi pán, jenž bojoval proti svému sousedu. „Z jednoho hradu vyleti dělová koule a na druhém urazí kus hradeb. A teď z toho našeho najednou vyleti koule a urazí jim věžičku... A tak to šlo dva dny, hlídkoval jsem na cimbuří, a tak jsem to měl jako na dlani. A najednou třetí den – ticho! Že by mír? No to bych si moc nevydělal! Tak vystrčím hlavu a volám na ně: hola, hola – proč nestřílíte?! A oni, představte – Remůžeme, koule je zrovna u vás!“

O ženách a mužích

Až se vrátím domů

Dva rytíři sedí u ohně a vzpomínají na domov. „Poslyš, Maxmiliáne, co budeš dělat, až se vrátíme domů?“ „No to je jasný, skočím na starou a rozdáme si to.“ „Rozumím“, usmál se chápavě starší druh, „válčíme tady už půl roku, tak není divu. Já to ale myslel jinak. Co chceš dělat potom?“ „Potom?... Aha, už vím. Ihned potom ze sebe konečně sundám to zatracené brnění!“

Loupežný rytíř znásilnil jeptišku tišnovského kláštera. K jeho cti však nutno dodat, že po činu bylo mu ženy líto a s účastí se jí tedy ptal: „Co budeš teď jenom dělat?“ „Půjdu za matkou představenou a řeknu jí, že jsem byla třikrát znásilněna!“ „Jak to: třikrát?“ podivil se rytíř. „No, a ty už nemůžeš?“

„Tof křivda mužům nesnesitelná! Žena děravá se obírá mužskými soudy v lstivé mysl! Víme zajisté, že žena, ač stojí, či na stoličce sedí, málo má rozumu; oč ho má ještě méně, když na poduškách leží? Tehdy opravdu se hodí spíše k tomu, aby se poznala s mužem, nežli aby bojovníkům vynášela nálezy. Vždyť je věc jistá, že všechny ženy mají dlouhé vlasy. Ale krátký rozum.“ (o kněžně Libuši její současník)

Decretum Burcharda z Wormsu (11. století)

Špojil ses se svou manželkou nebo s jinou ženou zezadu, po způsobu psů? Učímils li tak, budeš se kát po deset dní o chlebu a vodě.

Špojil ses se svou manželkou v době její periódy? Učímils li tak, budeš se kát po deset dní o chlebu a vodě. Vstoupila-li tvá žena do kostela po porodu dítěte, než byla očištěna od krve, budeš činit pokání tolik dní, kolik se měla ještě držet v ústraní od kostela. A pokud ses s ní spojil v ony dny, budeš se kát o chlebu a o vodě po dvacet dní.

Souložils se svou manželkou poté, co se jí dítě pohnulo v lůně, anebo čtyřicet dní před porodem? Učímils li tak, budeš se kát dvacet dní o chlebu a o vodě.

Souložils se svou manželkou poté, co se počel ozřejmit? Po deset dní budeš činit pokání o chlebu a o vodě.

Špojil ses s manželkou v den Páně? Musíš činit pokání po čtyři dny o chlebu a o vodě.

Poskvmil ses se svou manželkou o Velikém postu? Musíš činit pokání po čtyřicet dní o chlebu a o vodě nebo dát dvacet šest grošů jako almužnu. Štalo-li se tak, když jsi byl opilý, budeš se kát po dvacet dní o chlebu a o vodě. Musíš dodržovat ctnost dvacet dní před Vánocemi, o nedělích o všech postech, stanovených zákonem, o svátcích narození apoštolů, o hlavních svátcích a na veřejných místech. Pokud jsi ctnost nedodržel, budeš činit pokání čtyřicet dní o chlebu a vodě.

